

DUH SREBRENICE PONOVO LEBDI NAD NIZOZEMSKOM

Author: IWPR
ICTY

Parlament jos jednom pokusava utvrditi eventualnu odgovornost nizozemske vlade za srebrenicki masakr

Nakon visegodisnjeg preispitivanja i cak dvije istrage - koje su, pored ostalog, dovele i do ostavke citave jedne vlade - donji dom nizozemskog parlamenta proteklog je tjedna ponovo raspravljao o srebrenickom masakru, u nadi da ce konacno biti okoncana politicka debata o tom pitanju, koja u Nizozemskoj traje vec gotovo puno desetljece.

Na zasjedanju odrzanom 4. i 5. lipnja/juna, parlamentarci su definitivno priznali odgovornost vlastite zemlje za masakr u kojem je 1995. ubijeno vise od 7.000 muslimanskih muskaraca i djecaka. Srebrenicke zrtve su se u to vrijeme nalazile pod zastitom nizozemskog bataljuna mirovnih trupa Ujedinjenih naroda, koje su bile rasporedjene u Bosni.

Rasprava je bila utemeljena na otkricima ranije parlamentarne istrage, kojom je utvrdjeno da su za zlocin odgovorne osobe zaduzene za obranu Srebrenice i koje nisu izvrsile povjereni zadatak.

"Nizozemska nije kriva, ali je odgovorna. Usprkos dobrim namjerama, ona nije bila u stanju zastititi enklavu", izjavio je Bert Baker (Bert Bakker), predsjednik parlamentarnog odbora koji je sproveo spomenutu istragu.

Prvi pokusaji nizozemske vlade da se izbori s ovim problemom datiraju jos iz 1996. Zakljucak prvobitnog izvjestaja, zasnovanog na saslanjima vojnika, bio je da nizozemska vlada i vojska ne snose nikakvu odgovornost za masakr, te da krivica lezi skoro iskljucivo na snagama bosanskih Srba koje su sudjelovale u zauzimanju enklave.

Ovakav zakljucak je medjutim naisao na ostre kritike, ne samo u Nizozemskoj nego i izvan nje, a sam izvjestaj bio je ocijenjen kao pokusaj zataskavanja.

Zbog svega toga nizozemska je vlada 1996. angazirala drzavni Institut za dokumentiranje rata, koji je sproveo novu istragu o onome sto se dogadjalo u Srebrenici.

Nakon sest godina i potrosenih sest milijuna dolara, Institut je u travnju/aprilu prosle godine predstavio vlastiti izvjestaj od oko 7.000 stranica. Nizozemska ga je vlada smatrala u toj mjeri poraznim da su tadasnji premijer Wim Kok (Wim Kok) i citav njegov kabinet podnijeli ostavke.

Medjutim, predstavnici onih koji su prezivjeli masakr nisu bili u toj mjeri impresionirani izvjestajem. Stovise, mnogi od njih su smatrali da je taj dokument toliko razvodnjen da su u trenutku javnog saopccavanja zakljucaka iz izvjestaja napustili zgradu vlade. Kasnije su tvrdili da je i sama ostavka vlade bila besmislena, s obzirom da se dogodila svega nekoliko tjedana prije ionako zakazanih opcih izbora.

Spomenuti je izvjestaj bio lisen bilo kakve politicke dimenzije, pa je otuda i donji dom parlamenta - kao najmocnije politicko tijelo Nizozemske - nedavno pokrenuo novu istragu.

Usredotocena na "konacnu politicku presudu", ova je istraga rezultirala ostrim izvjestajem pod naslovom

"Srebrenica - Misija bez mira". U zaključku tog dokumenta stoji da je vlada "opravdano" podnijela ostavku 2002., posto upravo ona snosi "veliki dio odgovornosti" za srebrenički masakr.

Tokom najnovije parlamentarne rasprave, zastupnici su bili jednoglasni u stavu da posebnu odgovornost Nizozemska ima prema onima koji su prezivjeli zlocin, kao i prema rođacima žrtava. Neki poslanici su stoga istakli da finansijsku pomoć prezivjelima iz Srebrenice ne bi trebalo obustavljati uprkos činjenici da i sama Nizozemska ima određenih ekonomskih poteškoća.

Prijedlog ljevicarskih partija da se svima onima koji su preziveli srebreničku dramu osigura utocište nije dobio neophodnu većinu, iako je izgledalo da se većina stranaka - bez obzira na kojoj se strani političkog spektra nalaze - zalaze za "meksi" pristup prema onim Srebreničanima koji traže azil.

Neki su zastupnici bili još radikalniji, jer su predlagali da se usvoji rezolucija kojom bi se od vlade zatražilo priznanje krivice i formalnu ispriku prezivjelima. Predsjedavajući odbora odbacio je taj predlog, uz obrazloženje da bi riječ "krivica" ipak mogla dovesti do negativnih pravnih posljedica - poput, recimo, zahtjeva za odštetom. Baker je također konstatirao da bi to bila "jeftina i isprazna gesta".

Parlament je još jednom uputio apel nizozemskoj vladi da učini sve što je u njejoj moći kako bi pred lice pravde bili izvedeni nekadašnji predsjednik bosanskih Srba Radovan Karadžić i njihov bivši vojni zapovjednik Ratko Mladić (za kojima traga Haški sud), kao i da pridonesu dodatnom pritisku na Srbiju i Crnu Goru (SCG) i Republiku Srpsku (RS) u cilju uspostavljanja što potpunije suradnje s Međunarodnim tribunalom za ratne zločine.

Očekuje se da će premijer Jan-Peter Balkenend (Jan-Peter Balkenende), u obraćanju parlamentu zakazanom za 18. lipnja/juna, iznijeti sve najvažnije zaključke obavljene istrage. Vlada se nada da će na taj način najzad biti okončano i posljednje poglavlje jednog veoma dugog procesa.

Othon Zimmermann je vanjskopolitički suradnik dnevnog lista Algemeen Dagblad iz Roterdama.

Focus: Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/duh-srebrenice-ponovo-lebdi-nad-nizozemskom>